

Muzsika, ami a szívig hat

A gyerekeket meg kell fertőzni a komolyzenével

Nagyzenekari és kamarazenei próbálátogatás, hangversenyhallgatás, beszélgetés a muzsikussal, a menedzsmenttel, s magával Kocsis Zoltánnal is. Különleges zenei kirándulásnak lehetett részese ezen a nyáron az a tehetséges, 12 éves kis hegedűs, akit a Nemzeti Filharmonikus Zenekar tagjai az Úton a zene sorozatuk során ismertek meg. Ürmös Alexandrát az NFZ hegedűművésze, Detvay Mária Marcella látta vendégül a fővárosban, s kalauzolta el erre az izgalmas zenei kalandra, amelynek végére Szandra már nemcsak szólístaként, hanem zenekari muzsikusként is el tudja képzelni későbbi pályáját... Természetesen ősszel is folytatódik majd a budapesti látogatások sora, koncertekkel, hegedűórákkal. Detvay Mária Marcellával a vidéki fellépések fontosságáról, a közönségnevelésről, a muzsikuskok feladatáról, felelősségéről beszélgettünk. S arról, mi is a haszna annak, ha a nagyzenekari zenészek vidéken negyvenöt percig muzsikálnak, s egy-egy mesterkurzust tartanak.

I Honnan jött az ötlet, hogy egy vidéki, zeneiskolás növendéket meghívjon a fővárosba?

– A Nemzeti Filharmonikusok sorozata, az Úton a zene most már második esztendeje igyekszik elvinni a minőségi zene élményét a hátrányos helyzetű településekre. Van, ahol koncertet adunk, s utána beszélgetünk a hallgatósággal, van, ahol a zeneiskolában muzsikálunk az ottani növendékekkel. El kell, hogy mondjam, mindenütt kiválóan felkészített, kedves és nagyon tisztelettudó gyerekekkel találkozunk. A szezonban az utolsó ilyen fellépésekre Csongrád megyében került sor, s ott két kiváló növendékkal is találkoztunk – a tanárnőjük igazán remek munkát végzett. Az egyik egy aprócska hosszú hajú kislány volt, aki remekül játszott, akárcsak Szandra, aki a Szitakötők című művet adta elő. Nekem az tűnt fel, hogy az egész testével zenél, s nagyon kifejezően muzsikál, a játékával el akar mondani valamit. Balogh Ferenc pedig – aki fantasztikus tanár – zeneakadémiai színvonalú órát tartott neki. Mindent amit kért, Szandra azonnal megcsinálta, és nemcsak a technikai, hanem a zenei instrukcióit is megértette. Gondolom, a látogatásunk tényleg erősen hatott a gyerekekre, hiszen utána Szandra írt nekünk, ismerősnek jelölt, kereste velünk a kapcsolatot. Nagyon nyitottan, érdeklődve fordult felénk, kíváncsi volt a zenekarban folyó munkára, ezért is jutott eszembe, hogy meghívom Budapestre. Ő pedig örömmel jött.

I Így láthatta, milyen a munka az NFZ-nél, hogyan él egy aktív muzsikus ... Mit szolt mindehhez?

– Nagyon meghatotta, hogy az együttes tagjai kedvesen, figyelemmel fogadták. Üdvözölte őt a főigazgatónk, Kovács Géza is, a próba végén pedig Kocsis Zoltán maga mellé ültette, beszélgetett vele. Az édesanyja elmesélte nekem, hogy már hároméves kora óta hegedűművész szeretne lenni. A zenekari tagok kérdésére is úgy válaszolt, ha nagy lesz, ő természetesen szólísta lesz. Jött velem kvartett-koncertre, martonvásári, balatoni hangversenyre, s láttam milyen erősen hatott rá a kamarazene, mennyire átélte pl. Schumann Zongoraötösét. Hosszan beszélgettem vele arról, hogy mi lesz, ha mégsem szólószerep vár rá, hanem zenekarba kerül. A budapesti hétnek a végére már úgy ment haza, hogy zenekari zenésznek lenni nagyon jó, mert valami nagyobb egésznek a része az ember...

I Mennyire kapott betekintést a muzsikus életbe?

– Azt gondolom, nagyon fontos tisztában lennie azzal, mennyiben változnak meg a mindennapjai, mi mindent kell azért megtennie, feláldoznia, hogyha a zenét választja hivatásául. Hiszen most van a határon, a következő két évben el kell döntenie merre indul el. Ha a konzervatóriumot választja, nagyon más lesz az élete. Magam is olyan családból származom, ahol nem volt zenész, így tudom, mi mindenre kell felkészülni, mi mindent kell még a következő időszakban elsajátítania. Nézni, látni, és tanulnia kell. S persze hallgatni és hallani. Biztos – ezt a családjától is hallom – hogy katartikus élményeket kapott, s másként áll ettől kezdve a zenéléshez, a zenéhez.

■ *Mi lesz a folytatás?*

– Természetesen ösztől is várom szeretettel. A gyerekeim – a legkisebb kivételével – már kezdenek kirepülni, így van szabad „kapacitásom” egy plusz gyermekre. A családom támogat, Szandrát megszerettük, bármikor jöhet hozzánk, koncertekre, próbákat látogatni, Balogh Feri is szívesen ad neki órákat, de bárki mással is tanulhat. Így talán könnyebb és egyértelműbb lesz az útja. Sok-sok zenét kell hallgatnia, s képessé válni arra, hogy különbséget tegyen a látszat és a valóban jó előadás között. Hogy érezze, mi az, ami számára hasznos. Hogy hallja, melyik az a produkció, előadás, ami tényleg a szívig hat. Azt is látom, hogy ő (és a baráti köre) máris másként tekint a Nemzeti Filharmonikusokra, figyelik, hogy mi történik az együttesnél, s biztos, hogy másképp hallgatnak minket, ha a rádióban, a tv-ben vagy a neten megtalálják. Remélem, hogy – ha tehetik – elmennek hangversenyekre. Ez nagy siker lenne, odáig eljutni, hogy felébredjen a kíváncsiság....

■ *Biztos, hogy az élő zene hatását semmi sem pótolja...*

– Minden alkalommal tapasztaljuk ezt az Úton a zene koncertjein, s ezért is vállalkoznak ezekre a vendégszereplésekre olyan lelkesen a kollégáim. Rengeteget kapunk ezekből a fellépésekből mi magunk is. Amikor kiállok háromszáz gyerek elé, akkor meg kell tudnom fogalmazni, melyik darabot miért szeretem. Mert biztos, hogy meg fogják kérdezni. Ha eléggé feloldódnak, kinyílnak, akkor felteszik a kérdéseiket. Amikor pedig újra előveszem az adott darabot, akkor nekem is eszembe fog jutni

mindez. Ahhoz, hogy hassunk a gyerekekre, az is lényeges, hogy valóban élményt kapjanak. A kicsik – ha egy produkció unalmas vagy csak összetákolt –, akkor annak abban a pillanatban hátat fordítanak. Sőt, az rögzül bennük, hogy a komolyzene szörnyű, így később sem érdekli majd őket. Alapvető feladatunk, hogy zeneszerető publikumot neveljünk!

Azt tapasztalom, hogy annak idején a kötelező ifjúsági koncertek nem tettek jót... Sokszor akadtak ugyan remek produkciók, de a nagy átlag nem ezt tükrözte... A színvonal pedig lényeges, mert ha nem megfelelő, akkor éppen ellentétes hatást ér el. Egyébként a közönségnevelésen már magam is túlestem. Amikor sok évvel ezelőtt a kerület művelődési házában hangversenyt adott az általam alapított együttes, a Grazioso Kamarazenekar, alig huszan ültek a nézőtérén... Ezért úgy döntöttem, tenni kell valamit. Évekbe tellett, de most már minden koncertünkön tele vannak a széksorok.

■ *Hogyan sikerült több embert megszólítaniuk?*

– Zeneszalont indítottam. Kamarazenélünk, meghívtunk művészeket, s beszéltem és beszéltettem, nem csak zenéről – irodalomról, képekről – élményekről. Baráti kört építettem, amelynek tagjai aztán eljöttek, jönnek az NFZ koncertjeire is. Bár eleinte nehéz volt megszólalnom, az egyik mondat hozta a másikat, és a közönség egy idő után visszakérdezett. Úgy vélem, másképp nem fog menni a nagykoncertek látogatóival sem, csak ha módszeresen, kicsi korban megpróbáljuk a gyerekeket megszólítani, bevonni. Nem szabad árkot ásunk a pódium és a publikum közé... Vagy ha már van, akkor azt el kell tüntetnünk. A muzikusok felelőssége is a közönségnevelés, akárcsak az, hogy kineveljük az utódainkat.

lítani, bevonni. Nem szabad árkot ásunk a pódium és a publikum közé... Vagy ha már van, akkor azt el kell tüntetnünk. A muzikusok felelőssége is a közönségnevelés, akárcsak az, hogy kineveljük az utódainkat.

■ *Ebben fontos szerepet kapnak ezek a vidéki fellépések...*

– Igen, tényleg látjuk a muzsikálásunk hatását, de nagyon jó lenne megoldani, hogy azok a gyerekek, akikhez elmegyünk, fejlessenek hozzánk. Vagy legalább a környékükön meghallgathassanak egy nagy koncertet. Mert ha ott vagyunk, akkor érdeklődnek, kérdegetnek, de minden csoda három napig tart... Ha azonban utána van egy másik találkozásuk a zenével, az megerősíti a mi fellépésünk hatását is. Talán meg lehetne oldani, hogy összegyűjtsék a gyerekeket, s busszal elhozzák egy-egy koncertre a Müpába. Jó volna, ha a zenekarok erőfeszítéseit össze lehetne hangolni, így a külön-külön folytatott munkának több értelme lehetne. Fikció persze, de jó lenne egy közös költségvetés – s nem zenekaronként –, amelyet erre a tevékenységre fordíthatnánk. Sokszor hallom a kritikát, hogy jó, mentek vidékre, játsztok 45 percet, de mi ennek a haszna? Én meg azt gondolom, hogy ennek a hatása, hasznossága igenis mérhető. Azok, akik egyszer is részt vettek egy élőzenés hangversenyen, másként viszonynak a komolyzenéhez, s igenis kialakítható bennük az igény erre a feltöltődésre. Ahogy a Grazioso Zeneszalomban is észlelhető volt, hiszen más, kerületi zenei rendezvényeken is megnőtt az érdeklődők száma – a több évig folytatott munkánknek köszönhetően. Fontos, hogy a lelki értékekre is odafigyeljünk, a lelki egészségünkért is tegyünk, s ehhez zene kell. Mert azért ne felejtsem el megemlíteni, hogy Alexandra nemcsak jól hegedül, hanem emellett minden más tárgyból is kitűnő. Ez nem véletlen, hiszen a hangszeres képzés minden más képességet erősít. Ezt nem győzöm elégszer hangsúlyozni, hiszen mindennek tudatában talán a szülők is jobban támogatnák a zenetanulást... Persze nemcsak a kicsikre kell fókuszálni, ugyanilyen fontosak az egyetemisták is. Érdemes lenne valamelyik egyetemen – akár késő esti kezdéssel – közérthető darabokat előadni nekik, hogy felnőttként más legyen a viszonyuk ehhez a műfajhoz. A gyerekeket és a fiatalokat egyaránt meg kell 'fertőzni' a komolyzenével, s ehhez meg kell találnunk minden lehetőséget.

R. Zs.